

Οικία Στέφανου Παπαστεφάνου

Η οικία Σ. Παπαστεφάνου¹

Η οικογένεια Παπαστεφάνου, χρυσοχόοι στο επάγγελμα, εγκαταστάθηκε στη Φλώρινα από το Μοναστήρι ή το 1913 ή το 1918². Στον χώρο της σημερινής τους οικίας, έως και το 1925, υπήρχε δημόσιο λουτρό, το οποίο και επισημαίνει ο Ελβιγιά Τσελεμπί, κατά την επίσκεψή του στην πόλη το 1661, χαρακτηρίζοντάς το ως *λουτρό της αγοράς: το λουτρό που βρίσκεται κοντά στην αγορά είναι πολύ ευχάριστο. Ρώτησα ποιος είναι ο ιδρυτής του; Είπαν πως είναι αρχαίο λουτρό*³. Το λουτρό είχε ήδη σταματήσει τη λειτουργία του από τον 19ο αιώνα, καθώς είχε υποστεί σοβαρές ζημιές, πιθανότατα, από σεισμό. Στη συνέχεια, ο Οθωμανός ιδιοκτήτης του χώρου έχτισε ένα ξύλινο διώροφο σπίτι επάνω στα ερείπια και το χρησιμοποιούσε ως αποθήκη. Το κτίριο και ο περιβάλλον χώρος ήρθαν στην ιδιοκτησία της Κτηματικής Υπηρεσίας των Ανταλλάξιμων, μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών, από όπου το αγόρασε ο Σ. Παπαστεφάνου και ανέγειρε το 1925 την οικία του. Σύμφωνα με τις διηγήσεις της κόρης του, Βασιλικής Παπαστεφάνου, οι εργάτες δυσκολεύτηκαν πολύ για να γκρεμίσουν τα λουτρά, καθώς ήταν φτιαγμένα από πελεκημένες πέτρες γρανίτη, σκληρά τούβλα και ασβέστη. Το, δε, δάπεδο ήταν από μαρμάρινες μεγάλες πλάκες⁴.

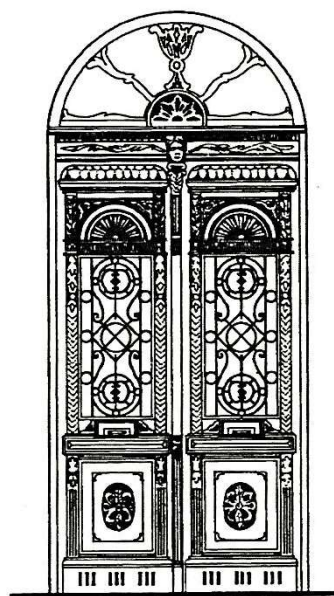
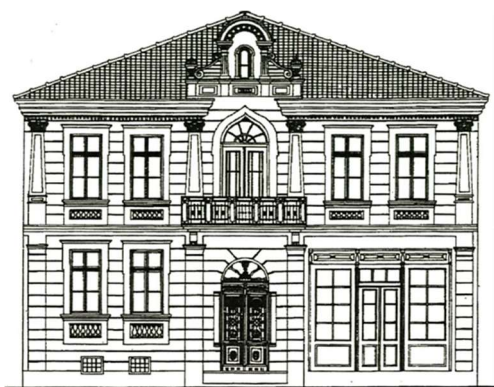
¹ Ζαρκάδα Πιστιόλη Χρ. (2003). *Η αρχιτεκτονική της Φλώρινας στην Περίοδο του Μεσοπολέμου*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Σχολή Πολυτεχνική. Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών (αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή), τ. ΙΙ, 37 – 38.

² Προφορική μαρτυρία του Θανάση Βογιατζή (Goose, 30-11-2015).

³ Δημητριάδης, Β. (1973). *Η Κεντρική και Δυτική Μακεδονία κατά τον Εβλιγιά Τσελεμπί*. Θεσσαλονίκη: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, 162.

⁴ Μεκάσης, Δ. (1994). Η οδός Κωνσταντίνου Παλαιολόγου. *Εταιρία*, 15, 34 – 39. Μεκάσης, Δ. (2013). *Το αρχαίο λουτρό της Φλώρινας*. Διαθέσιμο στο:

Το σχεδιασμό ανέλαβε ο αρχιτέκτονας Γεώργιος Κουρζούπος του Ιωάννου, απόφοιτος της Ανώτατης Οικοδομικής και Γεωδαιτικής Σχολής του Τεχνικού Ινστιτούτου της Μόσχας, το 1917. Στο χρονικό διάστημα 1920 - 1925 εργάστηκε ως ελεύθερος επαγγελματίας, το 1925 - 1926 είναι μηχανικός του Υπουργείου Πρόνοιας, ενώ από το 1926 εξασκεί ελεύθερο επάγγελμα στη Φλώρινα. Το οίκημα της οικογένειας Παπαστεφάνου είναι ίσως ένα από τα πρώτα του έργα⁵.

Η πρόσοψη και λεπτομέρεια της κεντρικής εισόδου της οικίας Σ. Παπαστεφάνου⁶

Η οικοδομή κτίζεται πάνω στη νέα οικοδομική γραμμή της οδού Κ. Παλαιολόγου, όπως διαμορφώνεται σύμφωνα με την πολεοδομική ρύθμιση της πόλης το 1919, ενώ η αυλή αναπτύσσεται στο πίσω τμήμα του οικοπέδου. Το κτίσμα διαρθρώνεται σε δυο επίπεδα, ελαφρά υπερυψωμένο ισόγειο και όροφο, όπου η κατοικία αναπτύσσεται και στα δυο επίπεδα, ενώ, παράλληλα, οργανώνεται ένα ισόγειο κατάστημα στο δεξιό τμήμα της πρόσοψης. Η κύρια είσοδος του σπιτιού ξεχωρίζει για την ενδιαφέρουσα αρχιτεκτονική της σύνθεση και την κατασκευαστική της τελειότητα. Είναι τοξωτή, με φεγγίτη, πλαισιωμένη από κυκλικούς ημικίονες με επίκρανο, ενσωματωμένους στην τοιχοποιία. Η δίφυλλη

http://florineanews.blogspot.gr/2013/09/blog-post_4415.html

(Ημερομηνία πρόσβασης

28/2/2016).

⁵ Ζαρκάδα Πιστιόλη Χρ. (2003). *ό.π.*, 37 - 38.

⁶ *Ό.π.*

ξύλινη πόρτα εισόδου αποτελεί υψηλό δείγμα ξυλογλυπτικής τέχνης, με φυτικές διακοσμήσεις και ξυλόγλυπτο γυναικείο κεφάλι κεντρικά στην ζωφόρο που διακοσμεί το ανώφλι, με σαφείς Art Nouveau επιδράσεις. Η ανατολίτικη εντύπωση της δίφυλλης κεντρικής εξωστόθυρας του ορόφου ενισχύεται με τα χρωματιστά (κίτρινο, πράσινο και μπλε του κοβαλτίου) τζαμάκια της πόρτας και του φεγγίτη. Η σιδεριά του μπαλκονιού χαρακτηρίζεται από τη σύνθεση απλών γεωμετρικών σχημάτων και με μικρά άνθη. Το καμπύλο αέτωμα απόληξης της στέγης περιγράφεται με ιωνικό κυμάτιο και με τρία φατνώματα, όπου στο κεντρικό διαβάζεται η χρονολογία της κατασκευής του σπιτιού: 1925. Η εντύπωση της όψης ολοκληρώνεται με το μεγάλο ορθογωνικό άνοιγμα του καταστήματος, το οποίο κλείνει με ξύλινα κουφώματα ιδιαίτερα επιμελημένα. Εσωτερικά, στον χώρο της εισόδου κυριαρχεί το χρωματιστό δάπεδο των πλακιδίων τσιμέντου, με ιδιαίτερη ποικιλία στη σύνθεσή τους. Η περίτεχνη Art Nouveau τζαμαρία του ορόφου συνυπάρχει με τις ξύλινες ταμπλαδωτές πόρτες των εσωτερικών χώρων, κλασικιστικής μορφολογίας, επισημαίνοντας το πνεύμα του εκλεκτικισμού που χαρακτηρίζει το όλο κτήριο⁷.

Βιβλιογραφία

Ζαρκάδα Πιστιόλη Χρ. (2003). *Η αρχιτεκτονική της Φλώρινας στην Περίοδο του Μεσοπολέμου*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Σχολή Πολυτεχνική. Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών (αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή), τ. II.

Δημητριάδης, Β. (1973). *Η Κεντρική και Δυτική Μακεδονία κατά τον Εβλιγία Τσελεμπή*. Θεσσαλονίκη: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών.

Μεκάσης, Δ. (1994). Η οδός Κωνσταντίνου Παλαιολόγου. *Εταιρία*, 15, 34 – 39.

Μεκάσης, Δ. (2013). *Το αρχαίο λουτρό της Φλώρινας*. Διαθέσιμο στο: http://florineanews.blogspot.gr/2013/09/blog-post_4415.html (Ημερομηνία πρόσβασης 28/2/2016).

Προφορική μαρτυρία του Θανάση Βογιατζή (Goose, 30-11-2015).

---

⁷ Ό.π.